

Improvisando *Inabastable*

As pezas seleccionadas, unha a unha

por Jordi Gaspar
2013-14

As pezas que seleccionei

Todas as pezas que gravei non podían ir nun álbum. Suponse que haberá un momento en que alguén poñerá ese CD no seu coche ou no seu comedor e debería ter unha experiencia interesante. E a mellor maneira de facer o que se me ocorreu é converter a elección nunha experiencia creativa. Por iso escollín estas pezas e nesta orde, de modo que unha detrás da outra convide a soltarse e irse atopando pequenas sorpresas.

Hai outras pezas que quedaron fóra da elección. Para min non son nin mellores nin peores, nin é material inutilizado. Pola contra, todo isto fluíu nun momento en que tiña sentido e este é o valor que lle dou. Outro día quizais sairá algo derivado dalgunha destas ideas, e terá importancia nese momento. E se nada diso non ocorre, creo que tampouco importa moito.

E renunciei á idea inicial, de gravar *impros* e despois facer transcricións e aproveitar partes para construír composicións. Resúltame moi complicado, case antinatural, illar unha parte da parte que viña antes. Normalmente é o contexto, o que vén antes e despois, o que dá sentido a cada parte. Facelo é como recortar unha foto dunha paisaxe e só coller un anaco onde hai unhas árbores moi bonitas.

Tamén renunciei a transcribir unha *impro* e aprenderma de memoria para tocala nun directo. Queda desprovista do sentido. Xa non sería a instantánea do meu inconsciente dese momento, agora sería como interpretar un *impromptu* composto por outro (era eu pero hai moito tempo...).

Bachiana

Sen querer, respira Bach. Ten a forma daquelas pequenas invencións e estudos, en cambio ten as cousas que eu fago. Comezou como unha impro en que daba facilidades para cambiar de compás ou para saír da contorna tonal ou para saír da estrutura dun número par de compases. A medida que ía cara adiante fun recoñecendo as cores e aceptando a proposta. O principio é vigoroso, nótase que levaba días esperando chegar alí para poñerme; e o final chega naturalmente...A mensaxe é un pouco apolítico, a pesar da nube de cousas que tiña na cabeza aínda non conseguía conectar do todo, entrar en materia. Pero meses despois sígoa escoitando e recoñézome.

Interior de la
ermita de
Airexa

Arguments

Na ermida de Airexa , ese día acompañoume o curmán Sisto. Xa lle expliquei que o que eu facía eran improvisacións e que de súpeto podería estar en silencio un intre, que por favor non fixese ruído algún.

Con todo, a experiencia de gravar impro (introspectivas ou non) habendo público era novidade. O primeiro que toquei foi iso, *Arguments*. Son as explicacións que dás cando defendes unha posición, aí é onde estou agora, para quen queira escoitalo. Non sei que pensou do que escoitou, despois de

tres ou catro *impros* marchouse e, cando recollín todo ao final da sesión, fun á súa casa para devolverlle a chave e convidoume mentres me contaba historias dos seus antepasados. Non sei se preguntarlle, este ano cando lle volva a atopar, se lle gustou o que eu tocaba; seguramente sería moi valioso saber o que percibiu máis aló da música.

Malson

Esta peza é tamén unha "*improvisación compositiva*". É do mesmo día que *Arguments*, pero máis adiante, cando xa estaba só na ermida. Nos pesadelos vivés situacións que, analizadas friamente, quizais non son boas nin malas, é a túa percepción a que fai que as vivas mal. E ao terminar cada episodio, o que ocorre despois é sorprendente. Nese momento acababa de facer unha *impro* con notas longas e harmónicas, coa sensación crecente de que non estaba só do todo, alí fronte ao altar, con familia enterrada uns metros alá da parede e naquela ermida edificada sobre un antigo cemiterio celta. Pensar nun pesadelo era nese momento unha ousadía.

Hardlife

A vida é dura. Punto. Abres a porta e sales correndo, non hai tempo para pensar cara a onde, é o instinto quen manda, e a túa traxectoria é o teu retrato dese instante. Un personaxe moi coñecido dixo que despois daquilo tan importante, o día seguinte sería o mércores igualmente. Pasan cousas que percibimos como transcendentais e, despois dun intre, faise de noite como todos os días.

Escoito outra vez a peza e penso na cor do modo diminuído que utilizaba Messiaen e que estiven estudando, e por asociación, a cabeza lévame a esa peza do Dave Liebman, "*The Grabble and the Bird*", que el compuxo despois de visitar un campo de concentración onde atopou contraste entre o chan de grava -para el, sórdido- e un paxaro que cantaba nunha árbore coma se nada.

Viatge astral

A segunda sesión en Airexa asegureime de ir só. Despois de dar voltas á sesión anterior, pensaba en eliminar as présas, aproveitar ao máximo a sonoridade e, se era posible, facer só unha impro ben longa, do mesmo xeito que nadar por baixo da auga sen saír a respirar. É a idea de que teño formada da viaxe astral, non podes nadar e gardar a roupa, debes pasar da roupa; e aceptar o que verás. Estiven moito intre tocando harmónicos, notas longas, notas curtas e silencios longos, facendo ruiditos, gozando do son nese punto físico ante o altar onde recibes a reverberación da sala do altar e a sala dos bancos á vez.

Tímid

O subconsciente é tímido. Non sae polas boas, Tes que facer coma se nada, falar do tempo, de futilidades , e vai saíndo. As melodías tamén teñen o seu proceso. Dous notas poden facer unha melodía, pero o compositor debe sabelo recoñecer nese momento, ou a idea pérdese. Dous notas poden pasar desapercibidas, pero se as repites xa parecen pregunta e resposta. O mecanismo pois, pode ser improvisar calquera motivo que saia -do subconsciente- e repetilo ou secuenciarlo, entón o motivo pasa a ser idea. Na práctica, serve para iniciar a conversación musical, a min persoalmente interésame máis o que vén despois.

Dol

Na primeira sesión ao *hórreo*, despois dun *intre tocando*, cheguei á conclusión de que todo isto de papá non podía contelo, estaba a influenciar todo o que facía e era cuestión de aceptalo e saír adiante. Non acababa de saír *adiante* e pensei a estratexia de facer impros curtas cambiando de estética /textura cada vez. De aí saen os tres exabruptos que hai neste disco (Hardlife, Decoy Mode e *Exabrupte*), E entre un e outro saíu esa música, ese loito.

Shock

O título é moi posterior á propia sesión. É unha especie de fermata que improvisei despois de Dol . Un microclima absurdo. Hai uns cambios harmónicos que insinúan cambios máis transcendentais, cambios para os que non estabamos preparados.

Exabrupte

Esta peza está producida collendo de partida unha "impro - exabrupto": Pensar en soltar un taco, sen preparar nada empezar a tocar o que saía xa unha velocidade en que non poidas tomar decisións conscientes. Despois montei a peza pensando en escenificar a idea inicial: O propio exabrupto, a repetición (cando estás moi enfadado e un taco non é suficiente) e a saída, afectada e dicindo cousas sen sentido.

Inabastable

O primeiro día de Airexa , despois de xogar co son e o espazo, e despois de improvisar "*Malson*", pero aínda coa sensación de que quizá aquelas "ánimas" que din que "*habelas, haylas*" podían estar a recibir a miña ofrenda con certa complicidade. *Inabastable* significa que non podes procesar todo o que estás a recibir, todos os feitos van demasiado rápido e non chegas o suficientemente lúcido nin o suficientemente forte como para asimilalo.

Teranyina

Do segundo día en Airexa . Despois de cinco *impros* xa tiña a sensación de terminar todas as cores que tiña na paleta. O que ía saíndo xa era parte dos rúidos da ermida, como todos aqueles animalitos que te atopas. E imaxinei que facía un zoom desde outra estrela, cada vez máis grande ía achegando á terra ata chegar a un recuncho do xardín onde había unha araña que tecía a súa tea de araña e, pouco despois, a pequena traxedia da mosca atrapada, todo iso non tiña ningunha importancia cando volvías afastarte e non podías nin lembrar onde estaba o país aquel ..

Decoy Mode

Nos 80', Miles Davis (coa axuda de John Scotfield) gravou este disco, Decoy, onde hai varias pezas que exploran o modo diminuído que Messiaen utilizara 40 anos antes, sobre base rítmica funk, Pensei nunha impro-exabrupto e saíu iso ...É unha *impro* curta. Isto (de que saian curtas as *impros*) pásame cando, despois de empezalas, entendo todo o que estou a facer e recoñezo de onde vén; significa que o que quería contarme a min mesmo xa está explicado.

A Sean

Sempre nas sesións de impro ou de composición hai un momento en que parece que está todo este para hoxe e que o mellor é deixalo. Despois, sempre dubido. Todo está na nosa cabeza, ou sexa que coa preparación adecuada poderíamos continuar, só falta saber como. Ás veces, nestes momentos, de puro cansazo baixas os filtros que inconscientemente pos sobre o que che flúe e, sae ese anaco de música irrepitible, despois xa estás demasiado canso. Esta peza é a última dunha das últimas sesións, con esta sensación de fóra de tempo, pero coa fe de que todo é posible se fas o que tes que facer. O resultado gustábame desde a primeira audición. Máis adiante, o meu amigo Jordi Farrés, que tamén coñeceu a Sean Levitt, explicoume que Sean dicía que, se es artista, tes que poder facer que pase "aquilo", as palabras eran "make it happen". Eu admiraba a Sean, pero a miña relación con el, trinta anos atrás, era difícil; cando el estaba lúcido e atopabámonos á porta do Taller de Música, tomábame o pelo: "*Qué haces en la telefónica, tío? Que pasa contigo?*"¹. Logo, nos concertos, sempre buscaba aquilo ... E aquilo non eran só notas e ritmo, tamén había maxia.

Al baix acústic

Con todo o que hai e aí estamos, obsesivamente: afinando, puíndo,

---

¹ Eu traballei en telefónica...

practicando, improvisando, interpretando, ordenando, conectando, mellorando, mecanizando .... Nalgunha bifurcación anterior escollemos un instrumento e crece contigo. Gústame pensar que son un dos músicos da miña tribo.

Esta impro é como un pequeno resumo de todo. Empeza cunhas notas longas aceptando que, se non pasa nada máis, quedaremos alí mesmo. Logo florece e aparecen unhas ramificacións, un diálogo introspectivo que vai collendo voo, representa unha visión particular, a miña percepción neste momento. E repentinamente aparece unha nota inesperada, *un erro*, e ademais é unha corda ao aire. Pero non é un erro, é unha nota real, a corda estaba alí todo o intre. É como chocar co mundo real.